

Motion till riksdagen

1988/89:Fö202

av Ulla Tillander och Jan Hyttring (båda c)

Kontroll av TIR-bilarna

I den för en tid sedan publicerade rapporten av ÖB Bengt Gustavsson om de s.k. TIR-märkta lastbilarna framläggs en lång rad av möjliga sätt att utnyttja lastbilarna på. ÖBs utredning som nu föreligger är välkommen och av många sedan länge efterfrågad. Det finns en vida spridd undran hos allmänheten och i synnerhet hos människor som är engagerade i vårt försvar vilket det bakomliggande syftet med denna trafik är och hur den har kunnat tillåtas fortsätta.

Nu har vi fått en rad möjliga svar på frågan om varför dessa östeuropeiska lastbilar sedan uppåt tio år tillbaka tar ut svängarna på våra svenska vägar som har ett ofrånkomligt samband med militära övningar med platser för krigsviktiga industrier, telefonstationer, lager och förråd.

Misstankar uttalas också i rapporten om att lastbilarnas besättning helt eller delvis utgörs av militär personal. Förarnas köregenskaper och uppträdande och klädsel har nämligen påtagligt skilt dem från lastbilsförare i allmänhet.

En annan allvarlig misstanke framläggs av ÖB, den att lastbilarna kan användas för att transportera vapen och material som sabotageförbanden behöver för sin verksamhet i en kritisk situation. Kontaktmän finns redan inom Sveriges gränser och har ansvaret för att under fredstid förvara sabotageförbandens utrustning.

Mot denna bakgrund ter sig den långa listan av observationer av östeuropeiska lastbilar anmärkningsvärd.

Det intryck som rapporten som helhet ger är mycket allvarligt. Här försiggår uppenbarligen helt öppet olika former av kunskapsinhämtande från utländsk makt och den får fortgå tämligen ogenerat. Frågan är nu om åtgärder kommer att sättas in mot denna trafik.

I rapporten konstateras att lastbilstrafiken inte bryter mot svenska lagar när man skaffar sig uppgifter om det svenska samhället. Försvarsstaben sägs utgå ifrån att inget land skulle riskera upptäckt genom att förvara utrustning t.ex. för signalspaning ombord på lastbilarna. Är det inte snarare så att inget land behöver riskera upptäckt därför att som rapporten också konstaterar svenska tull- och viseringsregler är ytterst liberala vid godstransporter till och från Sverige och att kontroller sker endast stickprovvis och utan att någon kontinuerlig uppföljning av trafiken sker.

Den åtgärd som utredningen föranleder är att ÖB tillsammans med polis och tull gett ut anvisningar för att förbättra kontrollen av den utländska

lastbilstrafiken i samband med viktiga militära övningar, men är det verkligen tillräckligt?

Man försöker ju då blott förhindra en av många möjliga anledningar till att trafiken fortsätter år efter år. När viktiga militära övningar inte förekommer är det tydligen fortfarande fritt fram.

Försvaret av försvaret debatteras flitigt. En självklar och enkel åtgärd för att upprätthålla styrkan hos försvarets olika grenar borde vara att hindra den närgångna uppmärksamhet som TIR-lastbilarnas framfart innebär. Det gäller att stämma i bäcken och inte i ån. Redan att resolut hindra dessa spaningsbilar skulle stärka försvarsviljan. Slappa och alltför liberala viseringsregler för godstransporter till och från Sverige måste ses över och skärpas.

En stramare attityd från myndigheternas sida gentemot de tvetydiga avsikterna, vilka de än är, skulle sannolikt rent praktiskt kunna intas med stöd av de regler som finns i själva tillståndsgivningen. Sverige har ju slutit bilaterala överenskommelser om vägtransporter med ett trettiotal länder. Läser man igenom de regler som gäller för TIR-lastbilarna, t.ex. TIR-konventionen, och reglerna om tullklarering och de kontrollmöjligheter som finns, ser man att det visst finns möjligheter att inom nuvarande bestämmelser strama upp övervakningen utan att Sverige som ett öppet samhälle på minsta sätt äventyras.

Det finns möjligheter att anvisa väg eller led. Det finns också möjligheter att utfärda förbud för förarna att göra uppehåll under resan inom tullområdet. Med stöd härav kan tullmyndighet föreskriva att förare av transportmedel har att utan dröjsmål föra godstransporten till slutmålet. Det här gäller oavsett enligt vilket regelsystem transporten sker.

Enligt TIR-konventionen får tullmyndighet fastställa en tidsfrist för transporter inom tullområdet. Då tar man givetvis hänsyn till gällande arbetstidsbestämmelser. Tullmyndigheten har även rätt att fastställa färdväg. Detta innebär självfallet inte att man kan följa upp vad varje lastbil gör. Men regelsystemet ger alltså möjligheter till skärpningar av de krav som gäller inom landet, och efterlevnaden kan naturligtvis lättare kontrolleras och överträdelser beivras.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående åtgärder för förbättrad kontroll gentemot de s.k. TIR-lastbilarna.

Stockholm den 12 januari 1989

Ulla Tillander (c)

Jan Hyttring (c)